

Aquest PDF correspon a la versió HTML disponible en l'adreça adjunta. Els textos enllaçats només funcionen en la versió HTML que, a més, pot contenir actualitzacions no incorporades en aquest PDF.

www.amnistiacatalunya.org/edu/pelis/dudh/cat/elnombredealarosa.html

El cine i la Declaració Universal dels Drets Humans

Article 18

"Tota persona té dret a la llibertat de pensament, de consciència i de religió; aquest dret inclou la llibertat de canviar de religió o de creença, i la llibertat, individualment o col·lectivament, en públic o en privat, de manifestar la seva religió o creença per mitjà de l'ensenyament, la pràctica, el culte i l'observança."

Article 18

Dret a la llibertat de pensament, consciència i religió.

El nombre de la rosa

(Der Name der Rose)

Any: 1986.

Durada: 131'.

Direcció: Jean-Jacques Annaud.

País: Alemanya (RFA), Itàlia, França.

Edat: A partir de 13 anys.

Argument: Basada en la novel·la homònima d'Umberto Eco. Segle XIV: el monjo franciscà Guillem de Baskerville, acompanyat del seu novici Adso de Melk, va a una abadia on ha de celebrar-se un debat al costat de delegats papals sobre la pobresa de Crist. En aquesta abadia es produïxen una sèrie de morts misterioses i Guillem de Baskerville intenta investigar qui o què les causa, fins que l'inquisidor Bernat Gui, a través d'altres mètodes (coacció, tortura) descobreix uns monjos heretges i els condemna a morir a la foguera.

Suggeriments didàctics

Altres articles de la Declaració que es poden treballar: 1, 3, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 19.

Temes: Llibertat de pensament i d'expressió, llibertat religiosa, judicis justs, tortura, pena de mort, misogínia, homofòbia, pobresa, dret a una vida digna.

Observacions: L'edat mínima recomanada per la Direcció General d'Espectacles espanyola són 13 anys, però cal tenir en compte que la complexitat dels temes filosòfics que aborda poden dificultar la seva comprensió abans dels 16.

Elements de debat per a iniciar un cinefòrum:

- Per què la veritat ha de ser protegida perseguint els qui no comparteixen aquesta veritat?
- Com es fa palesa a la pel·lícula la intolerància religiosa? Per què l'Església del segle XIV tenia el poder de matar els dissidents?
- Quin sentit té l'existència d'una biblioteca de llibres prohibits, si no poden ser llegits? Per què es prohibeix la lectura de determinats llibres?

Altres reflexions que es poden tenir en compte:

- A la pel·lícula es veuen dues formes ben diferents d'intentar arribar a la veritat dels fets, una representada per Guillem de Baskerville, en la qual la raó és l'eina fonamental per a entendre el que ha passat, i l'altra, representada per Bernat Gui que utilitza la por al diable, la repressió, la violència i la tortura per a (presumptament) arribar a la veritat. Per què està tan sol Guillem de Baskerville? Té sentit utilitzar avui el segon camí?
- En l'actualitat, en algun lloc o cultura, se segueixen processos judicials amb algun element semblant als fets servir per Bernat Gui? (coaccions, utilització de la tortura, arbitrarietat de les proves, etc.).
- El riure és vist com un enemic de la fe veritable, perquè s'afirma que el riure elimina la por a Déu. Ha de ser la por el motor de les accions humanes?

- Per què Aristòtil és considerat el representant de la veritat? Què té de perillós el segon llibre de la "Poètica" d'Aristòtil?
- A la pel·lícula es veu la tortura com un instrument per a eliminar els enemics de la fe autèntica. Per què és aberrant la pràctica de la tortura que apareix a la pel·lícula? La tortura podria estar justificada, en el passat o en l'actualitat, en algun cas?
- Prohibir llibres, serveix realment per a evitar la dissidència, o al contrari, fomenta l'interès morbós a causa de la seva prohibició?
- El poeta alemany Heinrich Heine, va afirmar en el segle XIX: "On es cremen llibres s'acaben cremant també persones". En quines altres moments històrics aquesta sentència s'ha posat un altre cop de trista actualitat?
- L'existència de heretgies palesa la falta d'unanimitat a l'hora d'entendre les experiències religioses. La seva existència no és vista per les jerarquies religioses com una aportació enriquidora, sinó com una amenaça a la veritat oficial. Per què es persegueixen les heretgies? De quina manera s'intenta eliminar-les?
- Existeixen avui dia corrents herètics? Dintre de quines religions? Com es gestionen per part de les respectives jerarquies religioses? Generen conflictes amb les visions laiques de les societats?
- Totes les noves religions, en el seu origen, acostumen a ser corrents herètiques de la religió fins a llavors imperant. Per què les religions ja consolidades glorifiquen la seva pròpia dissidència originària i al mateix temps persegueixen qualsevol dissidència posterior?
- Com queda el paper de la Santa Inquisició a la pel·lícula? Són assenyats i admissibles els seus procediments?
- El procés judicial de la pel·lícula no respecta cap de les garanties que avui són considerades necessàries. Fins i tot un dels jutges (Guillem de Baskerville), és víctima de la seva arbitrarietat. Quins elements han canviat en la justícia actual pròpia d'un estat democràtic?
- El monjo Jordi, en el seu discurs cap al final de la pel·lícula, afirma que no s'ha d'investigar sinó simplement custodiar el saber, ja que tota la veritat és a les Escriitures, i no s'ha d'investigar res més: només és possible fer una recapitulació del saber. En què queda el paper de la ciència, la filosofia o la llibertat de pensament davant d'aquesta actitud?
- Com exposa la pel·lícula les desigualtats de l'època? Quina és la visió dels ordes mendicants, com el dels franciscans, sobre la pobresa? Per què existeixen discrepàncies entre els mateixos franciscans?
- A la pel·lícula apareixen diferents escenes en les quals els camperols paguen els tributs a què estan obligats. També apareix un contrast majúscul entre les seves condicions de vida i la dels religiosos del monestir. Estan relacionades aquestes escenes amb el seu enfrontament final amb els homes de Bernat Gui?
- Al llarg de la pel·lícula apareixen reiterades referències a l'homofòbia existent. Per què regna aquell ambient? Quin és l'origen de l'homofòbia dintre del cristianisme? Quina és la postura actual de l'Església catòlica? Quins són les postures de l'Església ortodoxa i de les diferents esglésies protestants? I dintre de l'Islam?
- Altres referències reiterades són les de tipus misògin. Plantejar-se les mateixes preguntes de l'apartat anterior (motiu, estat actual dintre de les diferents religions, etc.).
- Sobre el tema de la misogínia, quan Guillem de Baskerville contesta a Adso, primer cita un passatge terrible de l'Antic Testament, i després afegeix una opinió personal més humanitària i assenyada. Per què no s'atreveix a manifestar públicament el que pensa?
- L'escena de sexe explícit entre Adso i la noia és necessària per a la comprensió del relat? Es podria haver abordat aquest passatge d'una forma més elegant i menys explícita? Podria ser que la inclusió d'aquesta escena estigués motivada només per qüestions de mercat?
- Enumerar pel·lícules en les quals les escenes de sexe explícit sigui obvi que hi són només per motius comercials, pel·lícules en les quals el sexe explícit estigui justificat, i pel·lícules en les quals els passatges de contingut sexual s'han resolt sense sexe explícit però de manera que la història narrada no es veu perjudicada (o al contrari, millora a causa d'aquesta opció).

Suggeriments generals sobre aquest article de la Declaració:

(apartat "La Declaració Universal dels Drets Humans, suggeriments didàctics")

[Article 18, Dret a la llibertat de pensament, consciència i religió](#)

■ Fitxes didàctiques a [Cinema i educació](#) (enllaços a fitxes de diferents autors)

■ [Pel·lícules sobre la llibertat d'expressió](#)